


**KAPITAŁ LUDZKI**  
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez  
 Unię Europejską w ramach  
 Europejskiego Funduszu  
 Społecznego

**UNIA EUROPEJSKA**  
 EUROPEJSKI  
 FUNDUSZ SPOŁECZNY


|   |                              |  |                           |
|---|------------------------------|--|---------------------------|
| <b>Nazwa przedmiotu</b>   |                              | <b>Kod ECTS</b>  |                           |
| Wiedza o religiach regionu  |                              | 8.9.0893   |                           |
| <b>Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot</b>                            |                              |  |                           |
| Zakład Sławistyki i Studiów Bałkańskich                                 |                              |  |                           |
| <b>Studia</b>   |                              |  |                           |
| <b>wydział</b>  | <b>kierunek</b>              | <b>poziom</b>  | <b>pierwszego stopnia</b> |
| Wydział Filologiczny  | Studia bałkańskie            | forma  | stacjonarne               |
|   |                              | moduł  | wszystkie                 |
|   |                              | specjalnościowy  | wszystkie                 |
|   |                              | specjalizacja  | wszystkie                 |
| <b>Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)</b>                   |                              |  |                           |
| Dejan Ajdačić, profesor uczelni   |                              |  |                           |
| <b>Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin</b> |                              | <b>Liczba punktów ECTS</b>   |                           |
| <b>Formy zajęć</b>  |                              | 3  |                           |
| Wykład  |                              | 30 godzin - udział w zajęciach;  |                           |
| <b>Sposób realizacji zajęć</b>  |                              | 30 godzin - samodzielna praca;   |                           |
| zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej                            |                              | 15 godzin - przygotowanie do egzaminu i sam egzamin.   |                           |
| <b>Liczba godzin</b>  |                              | Razem: 75 godzin = 3 ECTS.   |                           |
| Wykład: 30 godz.  |                              |  |                           |
| <b>Termin realizacji przedmiotu</b>                                     |                              |  |                           |
| 2023/2024 zimowy  |                              |  |                           |
| <b>Status przedmiotu</b>  |                              | <b>Język wykładowy</b>   |                           |
| obowiązkowy   |                              | polski   |                           |
| <b>Metody dydaktyczne</b>   |                              | <b>Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne</b>            |                           |
| - Wykład konwersatoryjny  |                              | <b>Sposób zaliczenia</b>   |                           |
| - Wykład z prezentacją multimedialną                                    |                              | Egzamin  |                           |
|   |                              | <b>Formy zaliczenia</b>  |                           |
|   |                              | - egzamin ustny  |                           |
|   |                              | - ustalenie oceny zaliczeniowej na podstawie ocen cząstkowych otrzymywanych w trakcie trwania semestru |                           |
|   |                              | <b>Podstawowe kryteria oceny</b>   |                           |
|   |                              | Student otrzymuje ocenę na podstawie:  |                           |
|   |                              | • aktywnego udziału w zajęciach – 20%;   |                           |
|   |                              | • wyników egzaminu ustnego – 80%.  |                           |
| <b>Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się</b>                |                              |  |                           |
| <b>zakładany efekt uczenia się</b>                                      | <b>dyskusja na zajęciach</b> | <b>egzamin ustny</b>   |                           |
|   |                              | Wiedza   |                           |
| K_W03   | +                            | +  |                           |
| K_W06   | +                            | +  |                           |
| K_W11   | +                            | +  |                           |
|   |                              | Umiejętności   |                           |
| K_U01   | +                            | +  |                           |
| K_U10   | +                            | +  |                           |
|   |                              | Kompetencje społeczne  |                           |
| K_K03   | +                            | +  |                           |

|   |  |
|---|--|
| <b>Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi</b>   |  |
| <b>A. Wymagania formalne</b><br>brak  |  |
| <b>B. Wymagania wstępne</b><br>brak   |  |
| <b>Cele kształcenia</b>   |  |
| <p>Nabywanie poczucia tolerancji religijnej w społeczeństwie wielowyznaniowym.</p> <p>Uwrażliwienie na religijną różnorodność.</p> <p>Rozumienie wyznania, jako elementu tożsamości narodowej.</p> <p>Spostrzeganie zależności między wyznaniem a przepisami prawa.</p> <p>Rozumienie zależności między zasadami religijnymi a wierzeniami i zwyczajami kulturowymi.</p>  |  |
| <b>Treści programowe</b>  |  |
| <p>Magia a religia. Światopogląd magiczno-religijny. Pojęcie rytuału. Sakralne role społeczne: czarownicy i kapłani. Podstawowe wiadomości o dominujących na Bałkanach wyznaniach: prawosławiu, katolicyzmie, islamie, judaizmie. Misja cyrylo-metodiańska w Księstwie Wielkomorawskim; jej religijno-kulturowe konsekwencje. Małżeństwo i rodzina w islamie. Rodzina żydowska. Rodzina prawosławna i katolicka. Ruchy quasi-religijne. Bogomilstwo. Poturczycy. Raja – pozycja społeczna i uwarunkowania polityczno- prawne. SFR Jugosławii jako państwo wielu religii i kultur. Religijne uwarunkowania konfliktów międzynarodowych na Bałkanach. Wpływ wierzeń na kodeks prawny. Religijne źródła migracji. Tożsamość narodowa w społeczeństwie wielowyznaniowym. Nekropolie wielowyznaniowe w regionie. Odzwierciedlenie religii w architekturze i sztuce.</p>  |  |
| <b>Wykaz literatury</b>   |  |
| <p>A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu): A.1. wykorzystywana podczas zajęć • Bošnjak S. (red.) Balkan i Balkanci, Niš 2003. • Gil D. Prawosławie. Historia. Naród. Miejsce kultury duchowej w serbskiej tradycji i współczesności, Kraków 2005. • Kastory A. Mniejszości religijne w Grecji (w:) Amerykomania. Księga jubileuszowa ofiarowana Profesorowi Andrzejowi Mani, t. 2. W. Bernacki, A. Walaszek (red.), Kraków 2012, s. 782-792. • Kastory A. Islam w Bułgarii i Grecji – współczesne problemy (w:) Niemcy-Europa-Świat. Studia międzynarodowe, Kraków, 2007, s. 241-251. • Początki islamu w Bośni i na Bałkanach (cz.1.) ebnfernas.wordpress.com/2011/02/04. • Thiele F. Święta religijne żydów, chrześcijan i muzułmanów. Daty i objaśnienia. Verbinum Warszawa 1995. • Zenderowski R. Religia a tożsamość narodowa i nacjonalna w Europie Środkowo-Wschodniej, Wrocław 2011. • Zenderowski R. (red.) Rola i znaczenie religii w konfliktach etnicznych na Bałkanach, Warszawa 2012. • Zeki M. Pitanje identiteta bosanskih muslimana (w:) Język, literatura i kultura Słowian dawniej i dziś, III, Poznań 2003. A.2. studiowana samodzielnie przez studenta • „Atheneum” Polskie Studia Politologiczne – wybrane artykuły. • Bułgakow S. Prawosławie. Zarys nauki Kościoła prawosławnego, przeł. ks. H. Paprocki, Białystok-Warszawa 1992. • Czarnowski S. Podział przestrzeni i jej rozgraniczenie w religii i magii (w:) idem, Dzieła , t. 3, Warszawa 1956. • Eliade M. Historia wierzeń i idei religijnych, t.3: Od Mahometa do wieku Reform, przeł. A. Kuryś, PAX Warszawa 1997. • Eliade M., Couliano I. Słownik religii, • Haveric D. Islamizacja Bosne. Rani islamski uticaj na bosansko društvo (w:) Bošnjaci.net. 2005. • Podolak M. (red.) Bałkany: przeszłość-teraźniejszość-przyszłość, Lublin 2013. • Šosberger P. Osnovni pojmovi jevrejskih običaja i religije, Novi Sad 2000. • Taylor, Ch. Oblicza religii dzisiaj, Kraków 2002. B. Literatura uzupełniająca • Durkheim E. Elementarne formy życia religijnego, przeł. A. Zadrożyńska, Warszawa 1990. • Geertz C. Religia jako system kultury (w:) Racjonalność i styl myślenia, wybór, wstęp i posłowie E. Mokrzycki, Warszawa 1995. • Harendowska E., Bezwiński A. (red.) Słowiańskie Bałkany oraz słowiańszczyzna zachodnia wobec tradycji kulturowej Europy Zachodniej (spotkanie Wschodu i Zachodu), Bydgoszcz 1991. • Korzeniewska-Wiszniewska M. Stanowisko Serbskiej Cerkwi Prawosławnej wobec zmian w polityce serbskiej po 2000 roku (w:) Religia a polityka w Europie Południowo-Wschodniej, „Balcanica Posnaniensia. Acta et studia” t. XVII, Czamańska I., Szulc W. (red.), Poznań 2011, s. 119-134. • Piwowarski W. Socjologia religii, Lublin 1996. • Porównanie wyznań rzymsko-katolickiego, prawosławnego, ewangelicko-augsburskiego, ewangelicko-reformowanego, Kon-systorz Kościoła Ewangelicko-Reformowanego, Warszawa 1988. • Unterman A. Żydzi. Wiara i życie, przeł. J. Zabierowski, Łódź 1989. • Wojtkowiak S. Prawosławie wczoraj i dziś. Zarys popularny, Warszawa 1995.</p> |  |
| <b>Kierunkowe efekty uczenia się</b>  | <b>Wiedza</b>  |
| K_W03; K_W06; K_W11<br>K_U01; K_U10<br>K_K03  | <p>Student:</p> <p>K_W03 - ma wiedzę o specyfice przedmiotowej i metodologicznej w zakresie nauk o kulturze i religii;</p> <p>K_W06 - zna terminologię kulturoznawczą;</p> <p>K_W11 - posiada wiedzę na temat folkloru krajów Półwyspu Bałkańskiego oraz jego roli w kształtowaniu się bałkańskich kultur narodowych.</p>  |
|   | <b>Umiejętności</b>  |
|   | <p>Student:</p> <p>K_U01 - potrafi wyszukiwać, analizować, weryfikować, selekcjonować i użytkować informacje dotyczące kultury, życia społecznego i politycznego obszaru Półwyspu Bałkańskiego z wykorzystaniem źródeł teoretycznych i materiałowych;</p> <p>K_U10 - posiada umiejętność merytorycznego argumentowania oraz formułowania wniosków w zakresie zagadnień związanych z kulturą, historią, sytuacją polityczną, zróżnicowaniem religijnym Bałkanów z wykorzystaniem poglądów innych autorów.</p> |
|   | <b>Kompetencje społeczne (postawy)</b>   |

Student:

K\_K03 - zna zakres posiadanej przez siebie wiedzy i umiejętności, rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju zawodowego w zakresie nauk o kulturze i religii;

K\_K03 - samodzielnie podejmuje i inicjuje proste działania badawcze w zakresie nauk o kulturze i religii;

K\_K03 - uznaje i szanuje różnice punktów widzenia determinowane różnym podłożem narodowym i kulturowym.

**Kontakt**

[dejan.ajdacic@ug.edu.pl](mailto:dejan.ajdacic@ug.edu.pl)